

Catalunya i el fals parany de Piketty

written by Elisenda Paluzie | 24 de febrer de 2020

Traducció de l'article "[La Catalogne et le faux piège de Piketty](#)", publicat el 18 de febrer 2020 a Les Echos.

Al seu llibre *Capital i ideologia*, l'economista Thomas Piketty dedica un capítol a les causes de l'independentisme català. Segons ell, el desig d'independència és un afer de les classes benestants que rebutgen ser solidàries amb les regions espanyoles pobres i volen preservar els seus ingressos, i reduir els impostos per atreure inversions per esdevenir un paradís fiscal a la luxemburguesa.

Ara bé, aquesta tesi se sustenta en dues falses premisses.

El primer argument que planteja Piketty és que existeix una relació directa entre el nivell d'ingressos dels catalans i el seu suport a la independència, però la seva anàlisi s'atura aquí. Tanmateix, el fet que dues variables es correlacionin no demostra pas que hi hagi una relació de causalitat entre una i altra.

Estudis recents fets pels economistes espanyols Maza, Villaverde i Hierro (2019), i el polític Pardos-Prado (2019), demostren que no existeix cap relació de causalitat en aquest cas. Segons aquests autors, el lloc de naixement, la llengua més utilitzada i el nivell d'educació són les principals variables que expliquen aquest suport a la independència, mentre que l'efecte del nivell d'ingressos s'esvaeix.

Solidaritat fiscal

Piketty considera aleshores que Espanya és un dels països més

descentralitzats del món en matèria fiscal, ja que la base de l'impost sobre la renda es reparteix al 50-50 entre el Govern central i les regions. Ignora que la part essencial de la solidaritat s'estableix sobre el 50% percebut per les regions. De fet, la renda per càpita a Catalunya, un cop feta la redistribució fiscal, se situa per sota de la mitjana estatal. Això posa de manifest un problema global espanyol sobre l'eficàcia de la redistribució entre regions de la renda per càpita.

El primer defecte d'aquest sistema rau en la seva manca d'equitat: no hi ha relació real entre la riquesa de la regió i el nivell del seu dèficit (o superàvit) fiscal. Certes regions relativament pobres com el País Valencià pateixen dèficit fiscal, mentre que altres territoris més rics que la mitjana gaudeixen de superàvit.

Corrupció estructural

El segon defecte és que hi ha una enorme opacitat pel que fa a la utilització de la riquesa, menys destinada a promoure el creixement econòmic de les regions pobres que a alimentar un sistema de corrupció estructural.

Per mesurar l'aberració de la despesa pública en infraestructura, heus aquí algunes dades: amb una xarxa de 3.240 quilòmetres d'AVE, Espanya és la segona xarxa ferroviària mundial, amb moltes línies que no arriben al 10% de la seva capacitat. Dels 49 aeroports públics espanyols, 17 no arriben als 100.000 passatgers per any. Se'ls denomina "aeroports fantasmes".

L'Estat té la competència de la majoria d'infraestructures a Espanya: carreteres, trens, ports, aeroports..., i gasta massa poc a Catalunya (al voltant del 9% de la despesa total, per a una població i un PIB catalans respectius del 16% i del 19%).

L'AVE no va arribar a Barcelona fins al 2008, quan ja s'havien

construït abans milers de quilòmetres de via inútil. El Corredor Mediterrani, principal connexió ferroviària de mercaderies cap a Europa, és relegat en benefici de la xarxa de l'AVE, que vol connectar de forma centralitzada Madrid amb totes les capitals de província.

A les darreres dècades, Catalunya ha fet un esforç fiscal considerable. Caldria, però, un sistema de redistribució modern que permeti una veritable solidaritat interregional. Catalunya, un dels principals motors econòmics d'Espanya, mereixeria a més rebre un retorn en inversió necessària per al seu desenvolupament.

Una Catalunya independent és totalment compatible amb el somni de Piketty d'una Europa federal i solidària, i contribuiria gustosament a un veritable règim federal, basat en principis d'equitat...

Elisenda Paluzie és professora d'Economia a la Universitat de Barcelona, i presidenta de l'Assemblea Nacional Catalana (ANC).

Ignasi Fortuny és advocat als Col·legis de París i Barcelona, i responsable de l'ANC a França.